

Enheten för utveckling av försörjningsberedskap Utrikesdepartementet
Avdelningen för försörjningsberedskap 103 33 Stockholm
Carl Rådestad

Betänkandet COM (2025) 500 final - The Single Market: our European home market in an uncertain world - A Strategy for making the Single Market simple, seamless and strong

Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ställer sig positiv till att frågan om regelunderlättningar och harmonisering av standarder kopplat till EU:s inre marknad aktualiseras och hanteras för att stärka EU:s konkurrenskraft och ekonomiska tillväxt samt underlätta gränsöverskridande beredskapssamarbete utifrån ett försörjningsberedskapsperspektiv. MSB vill samtidigt lyfta att intressekonflikter kan uppstå mellan avsikten att upprätthålla reglerna för den inre marknaden samt motverka nationella hinder, och delar av den beredskapsutveckling inom försörjningsberedskapsområdet som pågår utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget.

Kapitel 1: Removing barriers - Doubling down on the 'Terrible Ten'

MSB vill understryka vikten av en ökad harmonisering och likstämighet mellan myndigheter och medlemsstater gällande regelverk, standarder och certifiering för att sänka de administrativa kraven för utökad handel inom EU:s inre marknad och underlätta för närmare beredskapssamarbete mellan länder. Detta är särskilt viktigt gällande behoven av ökad militär mobilitet och fungerande logistik för transporter av varor och tjänster för befolkningens överlevnad och samhällets funktionalitet. Under rubriken "*Restrictive and diverging national services regulation*" framhåller kommissionen ett arbete för minskade barriärer för personal verksam inom tjänstesektorn att verka över medlemsstaternas gränser. MSB ställer sig generellt positiv till att detta förtydligas men konstaterar samtidigt att nyckelkompetenser som enbart finns att tillgå utomlands inte omfattas av totalförsvarsplikten om personen inte är bosatt i Sverige.

Kapitel 5. Enforcing respect of Single Market rules

I betänkandet *Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap för ökad försörjningsberedskap* (SOU 2025:68)¹ föreslås ett nytt system för försörjningsberedskapsavtal, så kallade F-avtal, att tillämpas för sådana avtal som inte omfattas av ordinarie upphandlingsregler eller som inte omfattas av EU-rätten. Avtalen ska avse sådan verksamhet och leverans som syftar till att vid fredstida krissituationer, höjd beredskap och krig upprätthålla den försörjning av varor och tjänster som är nödvändig för att trygga befolkningens överlevnad, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller bidra till det militära försvarets inklusive allierade militära

¹ Svar på remiss för betänkandet ska lämnas senast 31 oktober 2025.

styrkors förmåga. Det ska även finnas en risk för allvarliga samhällskonsekvenser om behovet inte tillgodoses och behovet ska inte kunna tillgodoses på ett från allmän synpunkt mindre ingripande sätt.²

I betänkandet bedömer utredningen vidare att det gällande den inre marknaden finns utrymme för medlemsstaterna att, med hänsyn till bland annat säkerhetsintresset, införa begränsningar enligt artiklarna 36, 45, 52 och 65 FEUF. Åtgärder för att säkerställa inre och yttre säkerhet är förvisso alltså en angelägenhet som ankommer på medlemsstaterna att besluta, men det betyder inte att sådana åtgärder faller helt utanför unionsrätten. Det är därför viktigt att säkerställa att det inte medför effekter i fredstid som strider mot EU-rätten. En ny samverkansform kommer ofrånkomligen att innebära att företag beviljas särskilda eller exklusiva rättigheter. I förhållande till unionsrätten kommer inrättandet av ett nytt F-avtalssystem sannolikt att vara otillåtet om det skulle innebära kommersiella fördelar i fredstid för de företag som deltar i systemet. Med hänsyn till detta följer av artikel 106.1 FEUF att samverkansformen inte får strida mot reglerna i funktionsfördraget, i synnerhet artikel 18, 101-109 FEUF. Det finns därför vissa väsentliga unionsrättsliga bestämmelser som särskilt måste beaktas vid utformningen av systemet.

Utredningen lyfter särskilt det inom unionsrätten (artikel 5.4 FEU) allmänna kravet på proportionalitet, det vill säga att en myndighet inte får använda mer ingripande åtgärder än vad som krävs med hänsyn till ändamålet. Artikel 101 FEUF innehåller även ett förbud mot konkurrensbegränsande avtal och missbruk av marknadsdominans, det vill säga att hindra eller snedvrider konkurrensen på den inre marknaden genom att den mellanstatliga handeln påverkas. Vidare får ett nytt system inte strida mot statsstödsregelverket enligt bestämmelsen i artikel 107 FEUF. Där anges att det stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den inre marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.³

MSB vill kopplat till utredningens förslag lyfta potentiella utmaningar till kommissionens utökade ambition. Intressekonflikter kan uppstå mellan avsikten att upprätthålla reglerna för den inre marknaden samt motverka nationella hinder, och delar av den beredskapsutveckling inom försörjningsberedskapsområdet som pågår utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget. Det gäller exempelvis ett eventuellt införande av ett system med försörjningsberedskapsavtal.

Det sätt kommissionen väljer att förstärka befintliga verktyg för att upprätthålla den inre marknaden och förhindra nya hinder på (t.ex. Proportionality Test Directive 2018/958) kan komma att påverka förutsättningarna för utredningens förslag gällande juridiska undantagsbestämmelser inom unionsrätten.

² SOU 2025:68 Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap s. 327.

³ SOU 2025:68 Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap s.154–155.

Remissvar

3(3)

Datum
2025-08-15

Ärendenr
MSB 2025-08881

I detta ärende har överdirektören Anna Starbrink beslutat. Handläggaren Carl Rådestad har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Johan Dozzi och enhetschefen Anna Rinne deltagit.

Anna Starbrink

Carl Rådestad

Kopia: Försvarsdepartementet/ESS/ETU